

BFC
Brottsförebyggande Centrum
I VÄRMLAND

REGIONAL SAMORDNING

Effektivt verktyg i arbetet mot våldsbejakande extremism

”

Våldsbejakande extremism handlar om att bejaka och bruka våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer.

Ur samtalskompassen, Nationella samordnaren 2017

REGIONAL SAMORDNING

– Hur funkar det i praktiken?

Vår förhoppning är att den här kortfattade beskrivningen av vårt arbete kan fungera som inspiration och ge verktyg för utveckling av en regional struktur för förebyggande och motverkande av våldsbejakande extremism.

UTGÅNGSPUNKT

När vi i vårt arbete talar om våldsbejakande extremism utgår vi från tre huvudkategorier; vit makt-miljön, autonoma vänstern samt den religiösa extremismen. Till dessa tre kommer en fjärde begreppsklass - den ensamagerande. Ensam blir i sammanhanget missvisande eftersom dessa personer ideologiskt ofta tillhör någon av de övriga kategorierna. Däremot har de ingen direkt koppling till en viss organisation. Enligt Säkerhetspolisen (SÄPO) är det just denna kategori som utgör störst hot för det svenska samhället idag.

Speciellt för den svenska kontexten är begreppet våldsbejakande. Den internationella benämningen "violent extremism" fokuserar mer på våldet i sig. Sverige vill genom att använda benämningen våldsbejakande bredda förståelsen till att också innefatta den som uppmanar till våld. På så vis stärks det förebyggande perspektivet i arbetet.

ARBETET PÅ NATIONELL NIVÅ

Ur ett nationellt perspektiv har arbetet mot våldsbejakande extremism bedrivits aktivt sedan juni 2014 när den första Nationella samordnaren, Mona Sahlin, fick i uppdrag att bygga upp en övergripande verksamhet. Fram tills idag har man från nationell sida fokuserat på att stötta landets kommuner för att därigenom bidra till att arbetet lokalt påbörjas. Utöver Nationella samordnaren har också andra aktörer startat upp verksamhet, bland andra Segerstedtinstitutet vid Göteborgs Universitet i syfte att belysa frågan ur ett forskningsperspektiv.

En övergripande ambition i arbetet mot våldsbejakande extremism har varit kompetenshöjande insatser på bred front, ofta med fokus på det förebyggande arbetet.

I januari 2018 övergår den nationella samordningen i en permanent struktur placerad under Brottsförebyggande rådet (Brå).

VÄRNA VÄRMLAND

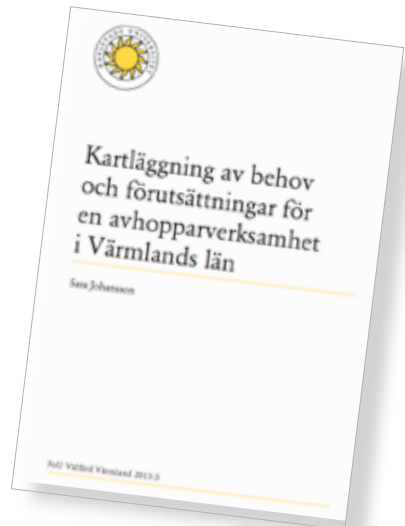
MOT VÅLDSBEJAKANDE

EXTREMISM

Brottsförebyggande Centrum i Värmland (BFC) har under många år arbetat förebyggande mot våldsbejakande extremism. Sedan 2015 har arbetet bedrivits genom projektet "Värna Värmland mot våldsbejakande extremism" som har fokus på uppbyggnad och arbete med regional samordning av det förebyggande arbetet. Projektet ägs av BFC och drivs tillsammans med länets kommuner och med stöd av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF).

BAKGRUND

Bakgrunden till projektet utgörs av en rapport gällande avhopparverksamhet som BFC, Brottsofferjouren Värmland och FoU Välfärd Värmland vid Karlstad universitet arbetade fram under 2013. Frågeställningen gällde behov och förutsättningar för en avhopparverksamhet. Resultatet visade att avhopparverksamhet inte var en prioriterad fråga men att det däremot fanns ett stort behov av ökad kunskap i länet, framförallt om förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism.

Hösten 2015 startade arbetet med att bygga upp en regional samordning i Värmland för att stödja länets kommuner och andra organisationer som berörs av frågan. Projektet är unikt för landet och Värmland kan i det hänseendet betraktas som ett pilotlän när planerna på regional samordning ser ut att bli norm under 2018.

STRUKTUR

För att möjliggöra arbetet har flera nätverk som vi jobbar tillsammans med på olika sätt byggts upp. Nätverken är viktiga för utveckling av arbetet och möjliggör att vi jobbar åt samma håll med samma information.

KOMMUNALA NÄTVERK

Vi har kontaktpersoner i samtliga av länets kommuner och nätverket är vår primära kontaktyta med kommunen. Dessa är samma personer som Nationella samordnaren har för sin kommunikation.

Genom nätverket får vi den för oss viktiga lokala lägesbilden samtidigt som vi har en etablerad kontakt när frågorna behöver kommuniceras med kommunerna. Att denna person också får informationen från Nationella samordnaren är viktigt för att skapa en tydlig struktur.

KOMMUNALA
NÄTVERK

NATIONELLA
NÄTVERK

REFERENS-
GRUPPER

”

Vi jobbar åt samma håll.

REFERENSGRUPP

Till arbetet finns också en referensgrupp knuten som består av ett tvärsnitt av organisationer och professioner som på olika sätt verkar inom området. I referensgruppen återfinns:

- ▲ Polisen
- ▲ Kriminalvården
- ▲ Länsstyrelsen Värmland
- ▲ Psykiatri
- ▲ Arbetsförmedlingen
- ▲ Trossamfund
- ▲ Brottsofferjouren Värmland
- ▲ Röda korset
- ▲ Rädda barnen

För oss är referensgruppen en värdefull resurs som vi kan ta till när vi behöver bredda vår förståelse och få inspel och nya perspektiv på frågorna och arbetet. Referensgruppen möjliggör också att fler som möter människor i sin vardag kan höja sin kunskap och därmed på ett bättre sätt möta de utmaningar de ställs inför i sina verksamheter.

NATIONELLA NÄTVERK

Förutom våra egna regionala nätverk ingår också BFC i ett flertal nationella nätverk och rundabordsamtal som bidrar till att vi håller oss uppdaterade kring vad som händer både innanför och utanför Sveriges gränser. Vissa av dessa är regelbundet återkommande medan andra är mer händelsestyrda.

Exempel på nätverk och samarbeten:

- ▲ Nationella samordnarens praktikernätverk
- ▲ SKL:s arbetsgrupp kring våldsbejakande extremism.
- ▲ Forum – idéburna organisationer med social inriktning
- ▲ Kunskaps husen Borlänge och Göteborg
- ▲ Segerstedtinstitutet Göteborg universitet
- ▲ En Annan Sida Av Sverige

Förutom att dessa samarbeten breddar vår egen kunskap, borgar de i förlängningen för kvalitet i det vi gör på hemmaplan.

DET PRAKTISKA ARBETET

– VAD VI SOM REGIONAL

AKTÖR KAN ERBJUDA

- ▲ Identifiera lokal problembild
- ▲ Bidra vid strukturering av det kommunala arbetet
- ▲ Bistå i framtagande av lokala handlingsplaner
- ▲ Kompetensförsörjning
- ▲ Nätverk och kommunikationskanaler
- ▲ Praktisk handledning
- ▲ Stöd vid avhopp
- ▲ Stödja arbetet kring drabbade familjer

IDENTIFIERA LOKAL PROBLEMBILD

Med stöd i vårt mångåriga engagemang i länet har vi en god kunskap om miljöernas utbredning. En kunskap som blir ett värdefullt stöd för den enskilda kommunens arbete.

RÄTT LOKAL STRUKTUR

Vi hjälper till att identifiera var och hur det lokala arbetet kan organiseras. Bland annat genom att finna befintliga strukturer där förebyggande insatser redan bedrivs.

LOKALA HANDLINGSPLANER

Efter framtagande av en lokal lägesbild är det bra att utarbeta en handlingsplan, inte minst för att klargöra hur informationsflödet ska fungera så bra som möjligt. Här kan vi finnas med under processen med att ta fram en lokal handlingsplan.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Att hålla utbildningar är kanske den enskilt viktigaste uppgiften i vårt arbete. Här kan vi erbjuda allt från korta informationstillfällen till utbildningar över flera dagar. Vi arrangerar också större konferenser och öppna seminarium för att sprida kunskapen i länet. En förutsättning för detta är vår egen aktiva omvärldsbevakning och kompetensutveckling.

NÄTVERK OCH KOMMUNIKATIONSKANALER

Tack vare våra externa nätverk får vi tillgång till den senaste informationen som vi i vår tur kan sprida vidare i länet till de nätverk och aktörer som behöver nås av informationen.

PRAKTISK HANDLEDNING

Ibland ställs man i sin yrkesroll inför svåra situationer. Vi handleder exempelvis arbetslag på skolor och personal inom socialtjänsten kring frågor kopplade till våldsbejakande extremism.

STÖD VID AVHOPP

Det är relativt sett få individer som dras in i de våldsbejakande miljöerna. Detta gör också att antalet avhoppare inte är många till antalet. Inte desto mindre är det viktigt att agera snabbt och med god kunskap när det blir aktuellt. Även här har en fungerande regional samordning en viktig uppgift eftersom det inte kan begäras att kommunen, framförallt om den är mindre, har utvecklad funktioner för att på egen hand hjälpa personer som vill hoppa av. BFC kan tack vare erfarenhet och ett bra kontaktnät bidra med viktig kunskap i ett känsligt skede.

STÖD TILL FAMILJER

Samma som ovanstående gäller för drabbade familjer som ofta kan behöva stöd i hur man ska hantera en situation där ens barn hamnat i en våldsbejakande organisation. Som regional samordnare är vi vana att dagligen hantera frågor kopplade till miljöerna. Detta medför att vi på ett bra sätt kan möta den oudda förälder eller syskon som känner inför situationen.

BFC

Brottsförebyggande Centrum

I VÄRMLAND

**TILLSAMMANS SKAPAR
VI ETT TRYGGARE
VÄRMLAND!**

VINSTER MED REGIONAL

SAMORDNING

KUNSKAP SOM FÄRSKVARA

Att samla arbetet regionalt har en rad fördelar. Inte minst när det kommer till kompetensförsörjning och ett effektivt användande av begränsade resurser. Många gånger är den enskilda kommunen en alltför liten enhet för att det ska vara motiverat att driva frågan på egen hand. Det är här den regionala samordningen kommer in som en faktor att räkna med. Via samarbete på regional nivå går det att på ett resurseffektivt sätt bibehålla en hög kompetens samtidigt som kunskapen om lokalsamhället inte går förlorad. Något som i sin tur leder till att en kommun oavsett storlek har tillgång till och kan utföra ett fullödigt arbete i en viktig fråga.

Våldsbejakande extremism är en föränderlig värld där kunskap är färskvara. Grupperingar kommer och går, symboler och uttrycksformer förändras med tiden. För att på ett effektivt sätt kunna möta de här grupperna är det därför viktigt att följa händelseutvecklingen, såväl lokalt som globalt.

Värmland, liksom de flesta regioner i landet består av en rad små kommuner och organisationer där tillgången på resurser oftast är en fråga om prioriteringar. Att kräva eller förutsätta att de ska besitta kompetens kring våldsbejakande extremism är varken möjligt eller logiskt. Oftast är inte problemen av den magnituden att det motiverar att de ska avsätta personal enbart för dessa frågor.

En negativ följd är att rätt kompetens kommer att saknas, vilket innebär att kommunen tappar tempo både i det förebyggande arbetet och när det blir akut läge.

RESURSEFFEKTIVITET

Genom att samla arbetet på Brottsförebyggande Centrum kan vi bedriva ett kunskapsförsörjande och operativt arbete som blir kostnadseffektivt utan att göra avkall på den viktiga lokala förankringen. Via återkommande besök ute i kommunerna lär vi oss vilka utmaningar och behov som finns och kan på ett ändamålsenligt sätt utforma vårt arbete för att möta den lokala verkligheten som kommunerna och första linjens personal möter.

Tack vare det länsövergripande samarbetet bibehålls en hög kompetens i regionen. Något som kommer väl till pass när en kommun eller organisation behöver handfast stöd kring frågor rörande våldsbejakande extremism.

FRAMGÅNGSFAKTORER

Arbetet mot våldsbejakande extremism är en komplex verksamhet som kräver en rad olika insatser. Att söka efter snabba svar är sällan en bra metod. Det är istället det breda arbetet på lång sikt som ger resultat. Några framgångsfaktorer kan vi med utgångspunkt i våra erfarenheter trots allt peka på

LOKAL FÖRANKRING

Våldsbejakande och antidemokratiska miljöers verksamhet är ofta nationell, eller till och med global, till sin karaktär men får nästan alltid lokala konsekvenser och formas i det samhälle de verkar. Det är därför viktigt att det förebyggande arbetet förankras på lokal nivå.

UTTALAT POLITISKT MANDAT

Vi ser att kommuner där politiken gått före och markerat frågan kring våldsbejakande extremism som viktig har ett livaktigare och mer dynamiskt arbete. Ansvariga tjänstepersoner får en tydligare roll jämfört med kommuner där det politiska initiativet saknas.

AKTUELL LÄGESBILD

Att känna sin ort och se den egna kommunens styrkor och svagheter är viktigt för att få rätt inriktning och ambitionsnivå på arbetet. Detta är också en förutsättning när den lokala handlingsplanen ska arbetas fram. En lägesbild är aldrig statisk utan ska följa den lokala utvecklingen och uppdateras löpande.

TYDLIGA KOMMUNIKATIONSKANALER

En lokalt förankrad handlingsplan utifrån den framtagna lägesbilden gör att informationsflödet underlättas både internt och utåt. Ett väl fungerande arbete kräver att alla berörda vet vem som gör vad och i vilken ordning.

STÖD OCH HANDLENING TILL FÖRSTA LINJENS PERSONAL

I en stor organisation som en kommun är det många som inte alls berörs av frågor kopplade till extremism medan andra kan få dra ett tungt lass. Att i ett sådant skede få tillgång till handledning känns inte bara tryggt för den anställda utan leder också till att arbetet drivs framåt mot uppsatta mål.

Tillsammans skapar vi
ett tryggare Värmland!

KOMMUNEXEMPEL

För att regional samordning ska bli framgångsrikt gäller det att ha en öppen och återkommande kontakt med länets kommuner och organisationer. En operativ regional aktör utgör det stöd som avgör om arbetet lokalt finner sina former.

I exemplet nedan går det att följa den roll BFC som regional samordnare spelar i arbetet på lokal nivå.

Kommun X är en typisk svensk kommun bestående av en centralort med omkringliggande landsbygd. Efter propå från Nationella samordnaren beslutas att arbetet mot våldsbejakande extremism ska formaliseras i kommunen.

BFC kommer genom uppsökande arbete tidigt in i processen. Via återkommande besök finns vi med och hjälper kommunen framåt. Här är av kommunen utsedda kontaktpersonen viktig i det fortlöpande arbetet.

En första åtgärd är att identifiera den lokala lägesbilden. Vilka är ortens styrkor och svagheter? Finns extra utsatta områden, hur ser skolans resultat ut och har man en levande föreningskultur? Har det klotter som förekommer ett budskap och vilken typ av kriminalitet finns på orten? Detta är några av de frågeställningar som görs initialt i processen.

Nästa steg handlar om att se över kommunens befintliga struktur för det förebyggande arbetet. Har man ett fungerande tvärsektorielt nätverk är det alltid bättre att utgå från detta istället för att skapa nya arbetsgrupper.

Nu kommer handlingsplanen in i bilden. En plan är inget absolut måste men ger tillfälle att fundera över informationsflödet kring frågorna. Den är också viktig för att tydliggöra hur man som anställd ska agera när man ser tecken på våldsbejakande extremism. Viktigast med en lokal handlingsplan är just att den är lokal. Utgå från den problembild som finns och anpassa planen till den kommunala strukturen

När arbetet kommit så här långt är det dags att utbilda personalen. Detta görs lämpligtvis i flera steg där merparten får en grundläggande kunskap kring miljöerna och dess uttrycksformer. Här är det viktigt att inkludera personalgrupper som tidigt kommer i kontakt med en begynnande problematik. Till exempel parkförvaltning, städ och vaktmästeri. Utöver det bör kommunen identifiera nyckelfunktioner som kan behöva en både bredare och djupare kunskap. Det kan till exempel handla om elevhälsa och personal inom socialtjänsten.

Nu har det förebyggande arbetet kring våldsbejakande extremism fått tydliga konturer i kommunens verksamhet. Det är nu, när igångsättningsfasen ska implementeras och övergå i vardagligt arbete som den kanske viktigaste vinsten med regional samordning blir tydlig. Genom att finnas nära till hands och återkommande uppdatera kommunen kring det som händer på området och dessutom snabbt kunna erbjuda handledning och stöd när situationen kräver garanteras kvaliteten i det fortlöpande arbetet

LÄNKAR OCH KONTAKTUPPGIFTER

BROTTSFÖREBYGGANDE CENTRUM I VÄRMLAND

www.bfciv.se

LÄNSSTYRELSEN I VÄRMLAND

www.lansstyrelsenvarmland.se

BROTTSFÖREBYGGANDE RÅDET

www.bra.se

SEGERSTEDTINSTITUTET

www.segerstedt.gu.se

MYNDIGHETEN FÖR UNGDOMS- OCH CIVILSAMHÄLLSFRÅGOR

www.mucl.se

Tillsammans skapar vi
ett tryggare Värmland!

OM BFC

Brottsförebyggande Centrum i Värmland är en ideell förening, partipolitiskt och religiöst obunden med uppgift att arbeta kunskapsbaserat för att förebygga brott och öka tryggheten i samhället. Föreningen ska verka för att inhämta kunskaper och att erfarenheter förs ut till myndigheter, organisationer och enskilda som kan medverka till att skapa ett tryggare Värmland.

BFC
Brottsförebyggande Centrum
I VÄRMLAND